

Faktablad Nyköpings kommun

Så hanterar du ditt avfall från torrtoa, mulltoa och urinseparerande toalett

I det här faktabladet hittar du råd om hur du bör hantera urin, fekalier, latrin (urin och fekalier) eller aska från din torrtoalett.

För att hanteringen inte ska innebära en olägenhet för människors hälsa och/eller miljön är det viktigt att avfallet hanteras på rätt sätt. Observera att det endast är urin, fekalier och toalettpapper som ska slängas i torrtoaletten oavsett toalettlösning.

Om du inte vill eller kan kompostera fekalier, urin eller latrin själv eller har svårt att tillgodogöra materialet på ett miljö- och hälsomässigt godtagbart sätt kan det hämtas av Renhållningen, Nyköpings kommun.

I Nyköpings kommunala föreskrifter för att förhindra olägenhet för människors hälsa krävs tillstånd för inrättande av multrum, förmultnings-, förpacknings- eller eltoalett (förbränningstoalett). Ett utedass kräver inget tillstånd men tillstånd krävs för eget omhändertagande av de olika fraktionerna.

Exempel på olika typer av torra toaletter

Utedass – I utedasset samlas toalettpapper och latrin upp i latrintunna under sitsen.

Multrum - I multrummet samlas avfallet i en stor behållare under toalettstolen där det bryts ned biologiskt. Utrymmet eller behållaren ska vara uppvärmt eller isolerat så att förmultningsprocessen är igång året runt. Den del av materialet som hygieniserats längst tas om hand först så att eventuella smittämnen inte sprids.

Mulltoalett - En mulltoalett har sin behållare i direkt anslutning till toalettstolen. Latrin blandas i behållaren och för att öka förmultningsprocessen rörs avfallet runt, mekaniskt eller manuellt.

Urinsorterande torrtoalett - En urinsorterande torrtoalett separerar urin och fekalier i toalettstolen. Fekalier och papper faller ned i ett uppsamlingskärl. Urinen kan samlas upp i separat uppsamlingskärl. Avledning av urin direkt till marken eller till enkelt sandfilter godtas inte.

Förbränningstoalett - I en förbränningstoalett förbränns all urin, fekalier och toalettpapper och kvar blir en liten mängd aska.

Hantering och kompostering av fekalier eller latrin

Fekalier och latrin innehåller smittämnen och för att minimera smittrisken är det därför viktigt att hygienisera dessa innan eventuell spridning. Det vanligaste är att kompostera fekalierna eller latrinet genom långtidslagring, men det går också att varmkompostera materialet. När du komposterar eller sprider kompost ska du alltid göra det på ett sådant sätt att det inte finns någon fara för människors hälsa och/eller miljön.

Kompostering av fekalier och latrin från torrtoaletter kan accepteras förutsatt att riskerna för vattenföroreningar och lukt, liksom skadedjur och flugförekomst beaktas. Om du vill ha eget omhändertagande av fekalier eller latrin krävs tillstånd från Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden, Nyköpings kommun.

Varmkompostering av fekalier eller latrin

Vid varmkompostering ska fekalierna/latrin komposteras i minst 6 månader. Varmkompostering innebär att materialet komposteras och har en temperatur på minst 50°C under minst en veckas tid i komposten. Materialet ska röras om minst tre gånger för att allt material ska bli tillräckligt varmt. Under komposteringen får inte nytt material i form av fekalier/latrin tillföras. Ytterligare 6 månaders efterkompostering rekommenderas för att vara helt säkra på att smittrisken är minimerad.

Faktablad Nyköpings kommun

Långtidslagring av fekalier eller latrin

Om inte komposten uppnår en temperatur på minst 50 °C (under minst en veckas tid) under komposteringsperioden (minst 6 månader) är processen att betrakta som långtidslagring. Då behöver fekalerna/latrinen lagras i minst 2 år för att materialet ska vara tillräckligt hygieniserat för att kunna användas.

Hur man komposterar

När du ska starta kompostering i en kompostbehållare lägger du rikligt med torvströ i botten. Varje gång du har tömt latrinkärl i komposten lägger du på torvströ. Tänk på att komposten varken ska vara för torr eller blöt utan tillsatt strö, torv etc i tillräcklig mängd.

Även torrt gräs eller torra löv kan blandas i. Över ytan kan du sedan sprida vanlig trädgårdskalk för att minska besvär med lukt och flugor.

När du har fyllt kompostbehållaren till ungefär två tredjedelar ska inte mer latrin eller inblandningsmaterial tillföras. Behållaren ska sedan stå orörd enligt anvisningar för varmkompostering eller långtidslagring för att smittämnen ska få tid att brytas ned.

Beskrivning av kompostbehållare

Det är bra om komposten har två fack för växelvis användning, alternativt två separata behållare. Kompostbehållaren ska placeras på lämpligt avstånd från vattentäkt och från angränsade fastighet. Anläggningen bör vara placerad ovan mark. Det är viktigt att kompostmassan har tillgång till syre för att nedbrytningen ska fungera. Komposten ska vara väl ventilerad, ha en tät botten, täta sidor och ett tätt lock så att inte vätska läcker ut och förorenar mark eller grundvatten.

Skadedjur och flugor ska heller inte kunna ta sig in. För att komposten ska kunna komma upp i minst 50°C ska den vara väl isolerad. Beroende på vilken komposteringsmetod du använder bör behållarna vara dimensionerade för vardera minst 6 månaders alternativt två års latrinproduktion inklusive inblandningsmaterial. Vanligtvis krävs det en volym på minst 0,5 m³ per behållare men detta kan variera utifrån behov.

Spridning av fekalier eller latrin

Om du vill ha ett eget omhändertagande och spridning av fekalier eller latrin krävs tillstånd från Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden i Nyköpings kommun. Spridning av fekalier eller latrin får enbart ske på egen fastighet.

För spridning av fekalier krävs minst 10 m² bevuxen yta per person och år. Exempel på lämplig mark och växlighet är jordbruksmark, egen odling, blommor eller buskar. Observera att ytan för spridning av latrin är större, ca 40-50 m² per person.

För gödsling av livsmedel som är i kontakt med jorden och konsumeras råa rekommenderas minst 2 växtsäsonger mellan spridning av det komposterade materialet och skörd. I övriga fall (t ex bärbuskar, fruktträd, potatis) rekommenderas minst 1 växtsäsong emellan. Vid spridning ska komposten myllas ned för att minska risken för att människor och djur kommer i kontakt med materialet.

Uppsamling av urin

För att kvävet i urinen inte ska avgå i gasform som ammoniak och för att förhindra störande lukt ska urinen samlas upp i en sluten och lufttät behållare. Behållaren ska även vara åldersbeständig, bestå av vattentätt material och förses med överfyllnadsskydd.

Lagringsvolymen ska anpassas så att spridning kan ske under vår och sommar. Den bör också placeras frostfritt och svalt, gärna nedgrävd. Det är viktigt att det finns lagringskapacitet för resten av året då spridning inte sker. Mängden urin per person beräknas vara 0,5 m³ per år eller 1–1,5 liter per person och dygn. Urinbehållaren ska dimensioneras för minst fem personer. För fritidshus ska behållaren dimensioneras efter

Faktablad Nyköpings kommun

vistelsetid. Vid mindre mängder kan urinen även samlas upp i plastdunk eller ejektortank. Om inte en urinbehållare är tillräckligt kan två eller flera mindre installeras för att uppnå tillräcklig volym.

Spridning av urin

Om du vill ha eget omhändertagande och spridning av urin krävs tillstånd från Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden i Nyköpings kommun. Spridning av urin får enbart ske på egen fastighet.

Uppsamling av urin kan accepteras förutsatt att riskerna för vattenföroreningar och lukt beaktas. Spridning får ske om det finns en bevuxen yta på minst 40-50 m² per person och år. Exempel på lämplig mark och växlighet är jordbruksmark, egen odling, blommor, gräsmattor eller buskar. Spridning får inte ske närmare än 20 meter från vattentäkt eller öppet vatten.

Urinen får inte spridas med sprinklers eller vattenspridare.

Vid gödsling av livsmedel ska det gå minst 1 månad mellan spridning och skörd. För att minska kväveförlusterna är spridning kvällstid och vid fuktigt väder att rekommendera. Urinen kan spridas utspädd och efterbevattningsmedel ska då ske. Det går också att späda urinen (1 del urin 9 delar vatten) innan spridning. Tänk på att hantera och sprida urin så det inte uppkommer luktolägenhet. Spridning ska ske nära markytan och myllas alternativt vattnas ner.

Förbränningstoaletter

I en förbränningstoalett förbränns all urin, fekalier och toalettpapper, kvar blir en liten mängd aska. Förbränningen sker med hjälp av el eller gasol.

Förbränningen sker under en begränsad tid och toaletten kan användas under tiden medan förbränningsprocessen pågår. Det behöver vara en god lufttillgång till denna typ av toalett. Vissa modeller behöver även tillgång till vatten.

Vid förbränning avgår kväve till luften i form av kvävgas och fosfor bindes i askan. Tyvärr är fosfor svårtillgänglig för växtlighet och därmed är det liten möjlighet till kretslopp från en förbränningstoalett. Smittämnen finns inte kvar på grund av den höga temperaturen vid förbränning och därmed kan askan spridas direkt i trädgården utan vidare kompostering/hygienisering. Se respektive fabrikats anvisning när det gäller installation av förbränningstoalett.

Tänk på att följa skötselansvisningarna från fabrikanterna för att säkerställa att den valda förbränningstoaletten fungerar optimalt.

Vart vänder jag mig om jag har frågor?

Om du har frågor gällande latrinhämtning kontakta Tekniska Divisionens kunningservice på tfn. 0155-24 88 00 alternativt via e-post: tekniska.divisionen@nykoping.se

Om du har frågor gällande kompostering och eget omhändertagande, torrtoaletter eller enskilda avloppsanordningar kontakta Samhällsbyggnads kundservice på tfn. 0155-24 80 80 alternativt via e-post: miljo@nykoping.se